

Protocol Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

Wettelijk kader	De wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (sinds 2013) Leerplichtwet: Artikel 16 Wet op het voortgezet onderwijs: Artikel 3a (titel I na artikel 3)
Samenvatting	<p>Per 1 januari 2019 is de verbeterde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van kracht en moeten scholen ermee werken. Het is een professionele norm om melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens bestaan van acute en/of structurele onveiligheid.</p> <p>Professionals hoeven niet te wachten tot een zaak zeer ernstig of levensbedreigend is geworden; complexe zaken kunnen al eerder bij Veilig Thuis worden gemeld. Om te komen tot het besluit om te melden is het verplicht om als beroepskracht een afwegingskader te gebruiken in stap 4 en 5 van de meldcode. Dit afwegingskader helpt bij het wegen van het huiselijk geweld, de ouderenmishandeling of de kindermishandeling en bij het beslissen wel of niet te melden.</p> <p>In de verbeterde Meldcode is ook de participatie van leerlingen opgenomen. Het gaat hierbij om negen actiepunten, en in stap 3 is het gesprek met het leerling toegevoegd.</p> <p>De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: Meldnormen, Situaties van Onveiligheid en de Afwegingsvragen.</p>
Proceseigenaar	Stafmedewerker algemeen beleid
Herzieningstermijn	Tweejaarlijks
Vastgesteld d.d.	Augustus 2024

Het uitgangspunt binnen deze meldcode is: veiligheid voorop. De betrokken beroepskracht hoeft niet te doen aan waarheidsbevinding. Het signaleren en het zetten van de stappen binnen de meldcode is voldoende. Dit wil zeggen dat de beroepskracht er alles aan doet wat binnen zijn/haar professionele mogelijkheden ligt om ervoor te zorgen dat een kind kan opgroeien in een veilig klimaat. Het belang van het kind is daarbij de eerste overweging. Deze meldcode bevat onder andere een stappenplan. Hierdoor weet de beroepskracht wat er van hem/haar verwacht wordt bij het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling. Door de ontwikkeling van dit stappenplan levert Het Hogeland College een bijdrage aan een effectieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Verbeterde Meldcode met afwegingskader

Per 1 januari 2019 is de verbeterde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van kracht en moeten scholen ermee werken. Het is nu een professionele norm om melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens bestaan van acute en/of structurele onveiligheid. Beroepskrachten hoeven nu niet te wachten tot een zaak zeer ernstig of levensbedreigend is geworden; complexe zaken kunnen al eerder bij Veilig Thuis worden gemeld. Om te komen tot het besluit om te melden is het verplicht om als beroepskracht een afwegingskader te gebruiken in stap 4 en 5 van de meldcode. Dit afwegingskader helpt bij het wegen van het huiselijk geweld, de ouderenmishandeling of de kindermishandeling en bij het beslissen wel of niet te melden.

In de verbeterde Meldcode is ook de participatie van leerlingen opgenomen. Het gaat hierbij om negen actiepunten, en in stap 3 is het gesprek met het leerling toegevoegd.

DE MELDCODE

De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers:

- Meldnormen,
- Situaties van Onveiligheid en de
- Afwegingsvragen.

Meldnormen: in welke situaties moeten de school melden?

De school moet een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

- In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing).
- In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
- Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht altijd moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure

Acute onveiligheid

Een leerling die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke leerlingen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Disclosure

Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we disclosure oftewel: onthulling. Wanneer een leerling of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die in stap 4 worden gesteld.

Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure voor deze beroepspraktijk zijn te vinden in de bijlage(n).

Afwegingsvragen

Het afwegingskader (toe te passen in stap 4), bevat de vijf afwegingsvragen waarmee beroepskrachten bij de twee beslissingen, die in stap 5 van de meldcode moeten worden genomen, worden ondersteund.

Overzicht wettelijk verplichte stappen

Stap 0	Overweging	
<p><u>Kan</u> er sprake zijn van onveiligheid?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Constateren van gedragingen • Omschrijven van fysieke kenmerken • Omschrijven van risicofactoren 		

Een beroepskracht (kan elke medewerker zijn) van Het Hogeland College constateert gedragingen, fysieke kenmerken en risicofactoren die een signaal van acute onveiligheid, structurele onveiligheid of disclosure kunnen zijn. Deze signalen worden gedeeld met de mentor/coach van de leerling.

Stap 1 In kaart brengen signalen

Wanneer de beroepskracht signalen opvangt van huiselijk geweld of kindermishandeling, wordt het volgende beschreven:

- Vastleggen van de signalen
- Vastleggen van de (uitkomsten van) de gesprekken die hij/zij over de signalen voert
- Vastleggen te zetten stappen
- Vastleggen van genomen besluiten
- Vastleggen gegevens die de signalen weerspreken
- Vastleggen 'oudersignalen' → Kindcheck (zie bijlage 3)

Bij vermoedens van onveiligheid, kindermishandeling en huiselijk geweld, wordt de Meldcode gestart. Deze start wordt op de volgende manier geregistreerd binnen het leerlingvolgsysteem: 'Start Meldcode + datum start Meldcode'. Daarna:

- Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart; dit kan door bijvoorbeeld antwoord te geven op onderstaande vragen:
 1. Wat is er daadwerkelijk gezien en/of gehoord (waar/hoe/wanneer/door wie)?
 2. Waar en wanneer zijn de zorgen ontstaan?
 3. Waardoor zijn de zorgen ontstaan?
 4. Hoe vaak zijn de signalen gesignaleerd?
 5. Wanneer komen de signalen voor?
 6. Veranderen de signalen in intensiteit? Is het aantal signalen toegenomen?
 7. Wordt de zorg door anderen gedeeld (zo ja, door wie?)

De signalen worden zo feitelijk mogelijk beschreven en daarnaast is het van belang dat de bron vermeld wordt als informatie afkomstig is van derden. Daarnaast worden de contacten omtrent de signalen, de te nemen stappen en de ondernomen stappen vastgelegd. Bijlage 3 kan helpend zijn bij het in kaart brengen van de signalen.

- Bij stap 1 houdt de 'kindcheck' het volgende in: de 'oudersignalen' die aanleiding geven tot twijfels over de veiligheid of gezonde ontwikkeling van de kinderen worden vastgelegd.
- Vervolgens worden de vermoedens onderzocht. Dit kan door middel van het uitvoeren van een observatie waarbij het gedrag objectief en concreet beschreven wordt. Vermoedens worden besproken met collega's, in het ondersteuningsteam, bij systematische leerling-besprekingen en het zien van de leerlingen in de klas en op school. Er wordt een gesprek aangegaan met de leerling en/of de ouder(s)/verzorger(s). Dit gebeurt alleen indien de veiligheid dit toestaat.
- Het kan voorkomen dat je bij acute zorgen op één dag stap 1 en in elk geval ook stap 2 van de Meldcode doorloopt. Wanneer de Meldcode in zo'n geval gestart wordt, wordt dit apart genoteerd en geregistreerd met de datum in het leerlingvolgsysteem. Ook bij beëindiging van de Meldcode wordt dit hier genoteerd.

Stap 2 Overleggen met de orthopedagoog en/of Veilig Thuis of een deskundige op het terrein van letselduiding

- Bespreek de signalen met de orthopedagoog van de locatie van Het Hogeland College of met een ander lid van het Ondersteuningsteam.
- Deze vraagt zo nodig om advies aan Veilig Thuis
- En raadpleegt daarnaast, indien nodig, een deskundige op het gebied van letselduiding (zoals: kinderarts of een forensisch geneeskundige)

De beroepskracht van Het Hogeland College bespreekt de signalen met de orthopedagoog van de locatie van Het Hogeland College of met een ander lid van het Ondersteuningsteam. Samen maken zij een inschatting van de ernst van het vermoeden op basis van feitelijke gegevens. Door middel van de signaleringslijst kindermishandeling wordt de balans tussen draaglast en draagkracht opgemaakt. Bij draaglast gaat het over de optelsom van allerlei mogelijke risicofactoren. De definitie van draagkracht is de optelsom van protectieve factoren.

- Zijn de zorgen volledig weggenomen? De meldcode wordt gestopt. Dit wordt vermeld in het leerlingvolgsysteem op de volgende wijze: *'Gestopt + datum waarop gestopt'*. Daarnaast worden de namen vermeld van de interne en/of externe specialist(en) die geconsulteerd zijn.
- Zijn de zorgen niet (volledig) weggenomen? Er kan dan door middel van het gesprek besloten worden om Veilig Thuis (anoniem) te consulteren. Indien er behoefte is aan meer duidelijkheid over (aard en oorzaak van) letsel kan de vertrouwensarts van Veilig Thuis of een forensisch geneeskundige om advies worden gevraagd.

Stap 3 Gesprek met de leerling

- Geef uitleg over het doel van het gesprek
- Bespreek de signalen met de leerling
- Nodig de leerling uit hier op te reageren
- Kom, zo nodig, met een interpretatie gevolgd door jouw reactie

De beroepskracht die de signalen heeft vastgelegd en een lid van het Ondersteuningsteam van Het Hogeland College hebben een gesprek met de leerling en/of ouders/gezaghebbenden.

Mogelijke uitkomsten van het voorbereidend overleg met de orthopedagoog:

- Bestaande vermoeden niet bespreken dan wordt er een ander moment gezocht waarop de leerling hierover alsnog ingelicht kan worden. De reden hiervan wordt in het leerlingvolgsysteem vastgelegd.
- De beroepskracht die de signalen heeft vastgelegd en een lid van het Ondersteuningsteam gaan met de leerling in gesprek voordat er een gesprek met ouder(s)/verzorger(s) plaatsvindt. Er is allereerst uitleg over het doel van het gesprek. De signalen van kindermishandeling en/of huiselijk geweld worden vervolgens besproken. Daarnaast worden de mogelijkheden om tot een oplossing te komen met de leerling besproken.

Mogelijke uitkomsten van het gesprek:

- a) Wanneer er tijdens/na het gesprek met de leerling geen sprake lijkt te zijn van huiselijk geweld, dan neemt een lid van het Ondersteuningsteam na het gesprek met de leerling contact op met de ouder(s)/verzorger(s) om een terugkoppeling te geven van het gesprek en de gemaakte afspraken. De uitkomst hiervan wordt in het leerlingvolgsysteem

vastgelegd.

- b) Wanneer de situatie van de leerling als zorgelijk wordt beschouwd (al dan niet het vermoeden huiselijk geweld of kindermishandeling), worden ouder(s)/verzorger(s) uitgenodigd op school voor een gesprek. Dit gesprek betreft het nader in kaart brengen en delen van de waargenomen signalen. De beroepskracht en een lid van het Ondersteuningsteam geven aan dat deze signalen mogelijk voortkomen uit een voor het kind onveilige situatie. Op grond van dit gesprek beoordeelt de orthopedagoog of er aanleiding is om vervolgstappen te zetten. De uitkomst hiervan wordt vastgelegd in het leerlingvolgsysteem. In overleg met de orthopedagoog kan er ook voor gekozen worden om ouder(s)/verzorger(s) in eerste instantie niet te informeren, in het belang van de veiligheid van het kind.
- Is er vrees voor de veiligheid of gezondheid van de leerling of andere kinderen uit het gezin, dan worden de signalen en mogelijke oplossingen niet gedeeld met ouders. De leerling krijgt de mogelijkheid om te reageren op deze signalen. Het kan zijn dat er sprake is van andere omstandigheden omtrent de leerling, zoals dat de leerling even niet lekker in zijn/haar vel zit, zonder dat er sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling. Indien nodig geeft een lid van het Ondersteuningsteam een interpretatie van dat wat er is gezien, gehoord of waargenomen. Eventueel kan er advies gevraagd worden bij Veilig Thuis, door de casus anoniem aan hen voor te leggen.
 - Als er sprake is van 'disclosure', waarbij de leerling uit zichzelf spreekt over een bedreigende (thuis)situatie, wordt hier relatief vaak voor gekozen. Daarnaast kan er voor gekozen worden om in eerste instantie geen gesprek te voeren met de leerling, aangezien er goede redenen zijn om aan te nemen dat de leerling het vertrouwen hierdoor kwijtraakt in de beroepskracht van Het Hogeland College en de contacten met deze medewerker zal verbreken, wat tot gevolg heeft dat de leerling uit het zicht raakt.
 - Het ondersteuningsteam overweegt of nader overleg nodig is met andere directe collega('s), eerdere/ andere hulpverleners, professionals die betrokken zijn dan wel kennis hebben van crisisinterventie zoals Spoedhulp. Indien er sprake is van vermoedens van seksueel misbruik wordt overleg gevoerd met betrokken hulpverlening.

Stap 4	Wegen aard en ernst van het geweld of de kindermishandeling
<ul style="list-style-type: none"> • Weeg op basis van de signalen, het ingewonnen advies en van het gesprek met de leerling/betrokkenen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling • Heb je op basis van de verzamelde informatie een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling? <ul style="list-style-type: none"> ○ Nee: Meldcode afsluiten en vastleggen in het leerlingvolgsysteem ○ Ja: Ga door naar de volgende vraag • Schat in of er sprake is van een vermoeden van acute of structurele onveiligheid <ul style="list-style-type: none"> ○ Nee: ga verder naar stap 5 	

In stap 4 wordt de hiervoor verkregen informatie gewogen, in gezamenlijkheid door het hele Ondersteuningsteam, aan de hand van het **afwegingskader**. Zowel het risico als de aard en de ernst van het geweld worden ingeschat.

Het **afwegingskader** bestaat uit de volgende vragen:

1. Heb ik, op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode, een vermoeden van (dreiging) van huiselijk geweld/ kindermishandeling?

- Nee: afsluiten en vastleggen in het dossier en leerlingvolgsysteem.
 - Ja: ga verder met afweging 2.
2. Schat ik, op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode, een vermoeden dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?
 - Nee: ga verder met afweging 3.
 - Ja: melding maken bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 t/m 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.
 3. Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of te organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld/kindermishandeling af te wenden?
 - Nee: melding maken bij Veilig Thuis.
 - Ja: ga verder met afweging 4.
 4. Aanvaarden de betrokkenen de hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld/kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?
 - Nee: melding maken bij Veilig Thuis.
 - Ja: hulp organiseren en/of bieden; ga verder met afweging 5.
 5. Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?
 - Nee: (opnieuw) melden bij Veilig Thuis
 - Ja: hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokken samenwerkingspartners.

De uitkomst van de stappen, waaronder ook de mening van het kind en door wie de besluiten zijn genomen, worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem. Bij het maken van deze afweging is het van groot belang of ouder(s)/verzorger(s) de zorgen erkennen of ontkennen en of ze open staan voor hulp.

Stap 5	Beslissen: hulp organiseren en/of melden
<ul style="list-style-type: none"> • Is melden noodzakelijk? Er is sprake van een vermoeden van acute- of structurele onveiligheid. • Is hulp bieden of organiseren (ook) mogelijk? Is de instelling in staat om passende en toereikende hulp aan te bieden en/of te organiseren? 	

Wanneer melden noodzakelijk geacht wordt op basis van de in stap vier verkregen informatie, is het van belang dat de leerling hiervan op de hoogte is. De volgende informatie dient verstrekt te worden aan de leerling, indien de veiligheid dit toelaat:

- Leg uit waarom je van plan bent een melding te gaan doen en met welk doel.
- Vraag de leerling om een reactie op de voorgenomen melding.
- Bekijk bij bezwaren van de leerling, of, en zo ja op welke wijze, er tegemoet kan worden gekomen aan deze bezwaren.
- Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de aard en ernst van het huiselijk geweld/kindermishandeling en de noodzaak van bescherming.
- Doe een melding indien naar jouw oordeel de bescherming van de leerling of zijn/haar gezinslid de doorslag moet geven en informeer de leerling ook over de melding.

De tweede vraag in deze stap van de Meldcode is of het bieden of organiseren van hulp (ook) mogelijk is.

Het Ondersteuningsteam bepaalt – eventueel in samenspraak met Veilig Thuis - of passende en toereikende hulp bieden en/of organiseren tot de mogelijkheden behoort. Daarvoor gelden de volgende vereisten:

- Er is voldoende zicht op (on)veiligheid;
- Er is voldoende zicht op onveilige gebeurtenissen in het verleden (waaronder eerdere meldingen);
- Alle betrokken beroepskrachten hebben de focus op het stoppen van geweld en een (duurzaam) herstel van de veiligheid. Er wordt gewerkt aan het herstel van directe veiligheid en het wegnemen van de oorzaken van geweld;
- Hulp is gericht op het versterken van de veerkracht en het herstel van de schade die is veroorzaakt door (de neiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling bij de betrokkenen;
- Er is sprake van een gezamenlijke analyse en plan met doelen en evaluatiemomenten van de beroepskrachten. Dit plan is op maat gemaakt met alle betrokkenen binnen het gezin/huishouden waarbij de doelen van begeleiding en/of hulpverlening helder zijn gesteld;
- Als meerdere beroepskrachten betrokken zijn, zijn er afspraken over samenwerking en casusregie op de veiligheid (en multidisciplinaire) hulpverlening.

Het is van belang dat wanneer wij van mening zijn dat wij onze leerling en zijn gezin voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunnen beschermen, dat wij het volgende doen:

- Het organiseren van de noodzakelijke hulp;
- Het volgen van de effecten van deze hulp;
- Het alsnog doen van een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

De uitkomsten hiervan wordt vastgelegd in het leerlingvolgsysteem.

Wettelijke verplichtingen

Verantwoordelijkheid

Binnen Het Hogeland College worden de signalen in het Ondersteuningsteam van de eigen locatie besproken. Het Ondersteuningsteam is verantwoordelijk voor de beslissing om wel of geen melding te doen in afstemming met de verantwoordelijke connector.

Vertrouwelijke informatie

Eventuele vertrouwelijke informatie wordt door de leden van het Ondersteuningsteam bewaard in een afgesloten kast in een afgesloten kamer.

Documenteren

De overige informatie wordt concreet en goed onderbouwd genoteerd in het logboek van Magister.

Instructie gebruik Kindcheck

De Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om meer leerlingen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s)/verzorger(s) verkeert of verkeren. De Kindcheck vindt plaats in stap 1 van de Meldcode.

De Kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de beroepskracht zich, vanwege de ernstige situatie van volwassenen, zorgen maakt over aanwezige minderjarige kinderen. Ook het contact met een adolescent waarbij de beroepskracht zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de Kindcheck.

Bij twijfels over de veiligheid van leerlingen doorloopt school de stappen van de Meldcode. Een eerste stap is noteren door welke signalen bij de ouder twijfels zijn ontstaan over de veiligheid van de kinderen. Daarna volgt u de verdere stappen van de Meldcode die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp komt.

Deskundigheid eer gerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eer gerelateerd geweld. Het collectieve karakter van deze vorm van geweld vraagt specifieke expertise. Er wordt een deskundige op het gebied van eer gerelateerd geweld geraadpleegd pleegt of er wordt informatie ingewonnen bij Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. De orthopedagoog van de school neemt in dergelijke gevallen direct contact op met de functionaris eer gerelateerd geweld bij de politie.

Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim

Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie met een leerling en of zijn ouder(s)/verzorger(s) is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is.

Meldrecht

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een leerling zich in een ernstige situatie bevindt. Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (art. 5.2.6 Wmo). Dit biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Ook als zijn cliënt, patiënt of leerling daar geen toestemming voor geeft.

Daarnaast biedt het meldrecht beroepskrachten de mogelijkheid om informatie over een leerling te verstrekken als Veilig Thuis daarbij in een onderzoek naar vraagt.

NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme gegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest. Alle stappen van de meldcode zijn zorgvuldig doorlopen, en de gesprekken met de betrokkene(n) zijn gevoerd.

Participatie van kinderen

Voor leerlingen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen.

Bijlage 1.

1. Termen

In dit protocol wordt gesproken over 'leerling' en 'ouder(s)/verzorger(s)'. De leerling en ouder(s)/verzorger(s) zijn allen gesprekspartner.

Beroepskracht : medewerker met een arbeidsovereenkomst bij Stichting Het Hogeland College (bijv. docent, mentor, coach, vertrouwenspersoon, OOP, schoolleiding)

Ondersteuningsteam

Uithuizen : Orthopedagoog/ondersteuningscoördinator, medewerker leerlingzaken en teamleider
Warffum : Orthopedagoog/ondersteuningscoördinator, medewerkers leerlingzaken onderbouw en bovenbouw
Winsum : Orthopedagoog/ondersteuningscoördinator, medewerker leerlingzaken en teamleider
ISK : Ondersteuningscoördinator, locatieleider/coördinator ISK

2. Informatie over het proces

De mentor/coach, de medewerker leerlingzaken of de orthopedagoog/ondersteuningscoördinator geven informatie aan de leerling over:

- wie wat aan het doen is
- waarom diegene dit aan het doen is en wanneer dit gebeurt.
- wat de zorgen zijn
- welke besluiten er genomen worden, door wie, over wat en wanneer
- wanneer er terugkoppeling is van bijv. Veilig Thuis en waar de inhoud uit bestaat
- mogelijkheden voor de leerling voor participatie, meedenken, mening geven
- informatie m.b.t. de verslaglegging
- recht op klacht of verzet.

3. Informatie over veilig opgroeien

De mentor/coach, de medewerker leerlingzaken of de orthopedagoog/ondersteuningscoördinator geven informatie aan de leerling over:

- hoe en wie geeft de informatie aan leerlingen over hun recht om veilig op te groeien?
- wat is een normale omgang tussen ouder en kind?
- hoe u de leerling gaat ontschuldigen?

4. Recht op eigen mening

De mentor/coach, de medewerker leerlingzaken of de orthopedagoog/ondersteuningscoördinator informeert de leerling over het recht om betrokken te worden, het recht op een eigen mening te geven en de mogelijkheden daarvan.

5. Vragen en luisteren naar de visie van het kind

De mentor/coach, de medewerker leerlingzaken of de orthopedagoog/ondersteuningscoördinator informeert de leerling en luistert naar zijn/haar visie.

Denk hierbij aan:

- de mening van de leerling over bestaande zorgen
- de door de leerling geopperde oplossingen
- de mening over voorgestelde beslissingen

6. De mening van de leerling in de besluitvorming

De mentor/coach, de medewerker leerlingzaken of de orthopedagoog/ondersteuningscoördinator vraagt de mening van de leerling over de besluitvorming. De leerling wordt bevraagd op een manier die bij hem/haar past.

7. Route bij disclosure

In het geval van disclosure bespreekt de orthopedagoog/ondersteuningscoördinator de situatie met de leerling. Ook vindt er overleg plaats over het zo spoedig mogelijk hebben van contact met Veilig Thuis en worden er eventueel samen met de leerling vervolgstappen bepaald.

8. Steun

De mentor/coach, de medewerker leerlingzaken of de orthopedagoog/ondersteuningscoördinator neemt de vervolgstap aan de leerling op zich. In overleg wordt bepaald wie deze taak op zich neemt, hoe dit met het leerling wordt besproken en wie hierover contact onderhoud eventuele hulpverlening.

9. Tips voor gesprek (zie ook bijlage 3: Kindcheck)

Voor kwalitatieve gesprekstips wordt verwezen naar het document *“Handreiking Participatie van leerlingen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018).

Bijlage 2.

Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke leerlingen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling heeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwurging. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van leerlingen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, leerlingen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een leerling verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij de leerling bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt van medicatie of (medische) klachten en afwijkingen bij de leerling daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidsbepalende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acute onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling. • Een minderjarig leerling dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene. • Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken. • Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van de leerling bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende leerlingen blijvende schade kan veroorzaken. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, leerling of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-)partnerstalking, huwelijksdwang, eer gerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Bijlage 3.

Kindcheck: Vragenlijst om erachter te komen hoe het (thuis) gaat

Hoe kom je erachter hoe het bij een kind thuis gaat als er zorgen over thuissituaties zijn. Kijk samen of er oplossingen te bedenken zijn voor problemen die zich voordoen.

Als beroepskrachten kun je de volgende vragen stellen om erachter te komen hoe het mogelijk gaat?

- Hoe gaat het met de ouders zelf in deze situatie?
- Hoe gaat het met het kind/de kinderen?
- Hoe komt de het gezin de dag door?
- Is er een dagindeling/programma?
- Moeten de ouders thuis werken? Lukt dat?
- Lukt het om met het gezin afspraken te maken en na te komen? Welke afspraken zijn dat? Wat lukt, wat niet?
- Hoe gaat het met het leren thuis van de kinderen?
- Vraag naar wat er goed gaat, waar ouders trots op zijn en vraag door hoe dit komt en wat zij daarin hebben gedaan.
- Vraag wat ouders/kind zelf zouden willen veranderen?
- Vraag na of er andere ondersteunende factoren zijn, bijvoorbeeld is er support van oma of een goede buur of vriendin?

De vragen hierboven kunnen je helpen om alles goed uit te kunnen vragen. De kunst is wel om door te vragen. Ga op zoek naar details en stel vragen als:

- Wat bedoelt u wanneer u zegt dat u gespannen bent?
- Hoe uit u zich dan?
- Wat merken de kinderen daarvan?
- Wat zegt u?
- Wat doet u dan?
- Hoe vaak komt dit zo voor op een dag, in de week?

Reageer op terloopse opmerkingen die op een probleem kunnen wijzen. Ouders noemen niet altijd klip en klaar het probleem, luister tussen de regels en vraag door. Doe dat ook als je merkt dat het een onderwerp is waar de ouders gespannen over zijn. Bijvoorbeeld als het niet lukt met het maken van schoolwerk. Dan kun je vragen stellen als:

- Wat gebeurt er dan?
- Wat doet u dan?
- Waarom is dit zo belangrijk voor u als ouders?
- Wat betekent dit voor uw kind?
- Wat betekent dit voor de veiligheid?'
- U heeft in huis bepaalde regels die belangrijk voor u zijn. Hoe kunt u ervoor zorgen dat uw kind die regels respecteert, zonder dat u hoeft te gaan schreeuwen?
- Wanneer gaat het wel goed thuis?
- Wat goed dat u ook leuke dingen met uw kind doet! Zou u dat misschien vaker kunnen doen? Zou dat helpen?

Vraag ook naar de uitzonderingen:

- Wanneer is het probleem niet aan de hand?
- Wat gaat er wel goed? Wat precies?
- 'Maar soms lukt het dus wel! Hoe vaak is dat? En hoe komt het dat het dan wel lukt?'

- Gelukkig zijn er bijna altijd verschillende mogelijkheden. Laat ouders daarover nadenken.
- Wat zou in uw situatie of bij u het meeste passen? Wat is daarvan het voordeel? Zitten er ook nadelen aan? En hoe zou u die kunnen oplossen?
- Wie kan u daarbij helpen?
- En hoe ziet u dit concreet voor ogen? Hoe kunt u dit vertalen naar uw situatie?
- Wat doet u, als ouder? Wat kan de andere ouder hierin betekenen?
- Wat vraagt u van/aan uw kind?

Bijlage 4.

Meldcode kindermishandeling & huiselijk geweld

(..) achter de stappen vermeld in bovenstaand schema verwijzen naar de paginanummer in het brondocument 'Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling Het Hogeland College'. In blauwe letters de verantwoordelijke voor de betreffende stap)